



МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА ОСНОВИ БЕЗПЕКИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

*Матеріали
Міжнародної
науково-практичної конференції*

*(6 лютого 2025 року, Київський
інститут Національної гвардії України)*



м. Київ
2025

Кириченко О. А.,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри права
Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика
(м. Миколаїв, Україна)

Чемьоркін О. С.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 081 Право
Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика
(м. Миколаїв, Україна)

СУТНІСТЬ І НАУКОВІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ГАЛУЗІ ПРАВА ЗА ІННОВАЦІЙНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ЮРИДИЧНИХ НАУК ЗА БАЗИСНИМИ ОСНОВНИМИ ГІПЕРЗАВДАННЯМИ

Інноваційну сутність і наукові основи Міжнародної гуманітарної галузі права краще за все представити за розробленою О. А. Кириченком та іншими представниками наукової школи юриспруденції професора Аланкіра інноваційною класифікацією юридичних наук за базисними основними гіперзавданнями [1, с. 51-54; 2, с. 50-54; та ін.] в розвитку у такій редакції:

1. Теорологічні юридичні науки, тобто науки, які покликані розробити філософські, соціологічні, політологічні, філологічні, психологічні, педагогічні, теорологічні, історичні та інші теоретичні основи щодо раціонального, ефективного та якісного виконання кожного із базисних гіперзавдань юриспруденції та проведення кожного із базисних напрямків юридичної діяльності, а також для становлення та розвитку в контексті виконання даного гіперзавдання інших юридичних наук :

1.1. Мононауки: Філософія юриспруденції (філософія права), Політологія юриспруденції (теорія держави в межах такої традиційної теоретичної юридичної науки, як «Теорія держави і права»), Соціологія юриспруденції (соціологія права), Психологія юриспруденції (юридична психологія), Юридекономіка (на основі політекономії), Теорологія юриспруденції (теорія права в межах тієї ж традиційної теоретичної юридичної науки «Теорія держави і права»), Палеонтоархеологія юриспруденції (замість Палеонтології та Археології), Історія вітчизняної політології і теорології юриспруденції (історія держави і права України), Історія зарубіжної політології і теорології юриспруденції (історія держави і права зарубіжних країн), Історія правових вчень (історія правових і політичних вчень) та ін.

2. Полінауки: Енциклопедія юриспруденції, Педагогіка юриспруденції (на основі Педагогіки), Філологія юриспруденції на основі Філології, Медіа юриспруденції або Юридична журналістика (замість Медіаправа) та ін.

2. Регулятивні юридичні науки, які мають розробити правове регулювання «безделіктних» (позитивних, неконфліктних) сторін суспільного життя:

2.1. Теорологія державно-правового управління (державне управління, яке як систему наук необхідно повернути в «лоно» юриспруденції).

2.2. Галузеві регулятивні юридичні науки:

2.2.1. Внутрішні: Авіаційнобудівна, Автобудівна, Аграрна, Антиделіктна (правоохоронне право), Атмосферна, Атомноенергетична, Банківська, Бібліотечна, Будівельна, Бюджетна, Ветеринарна, Видавнича, Військова, Вогнеборна, Водна, Дозвільна, Житлова, Журналістська чи Медіа, Залізничнобудівна, Земельна, Кораблебудівна, Культурологічна, Лізингова, Лісова, Ліцензійна, Машинобудівна, Медична, Метрологосертифікатна, Мистецька, Митна, Муніципальна, Надрoarхеологічна (кодекс про надра та ін.), Наукова, Нотаріальна, Освітнянська, Пенсійна або Соціальна, Податкова, Працeохоронна, Прикордонна, Природоохоронна, Промислова, Реєстраційна, Санітарна, Сімейна, Споживчоохоронна, Спортивна, Страхова, Теологічна, Торгівельна, Транспортна, Фармацевтична, Фінансова, Шоубізнесова та ін. галузь права України.

2.2.2. Міжнародні: Атмосферна, Атомноенергетична, Будівельна, Видавнича, Дипломатична або Консульська, Екологічна, Журналістська чи Медіа, Кораблебудівна, Космічна, Мистецька, Морська, Освітнянська, Спортивна, Теологічна, Транспортна, Фармацевтична, Шоубізнесова та ін. галузь права.

3. Антиделіктні юридичні науки:

3.1. Базисноантиделіктні юридичні науки, які мають розробити правову основу (базис) раціонального, ефективного та якісного подолання кожної з груп та видів правопорушень:

3.1.1. Внутрішні:

3.1.1.1. Супутня моноантиделіктна базисноантиделіктна юридична наука: Конституційна галузь права України шляхом кодифікації Конституції України та низки конституційних чи органічних законів).

3.1.1.2. Моноантиделіктні базисноантиделіктні юридичні науки: Антикримінальна (кримінальне) і Адміністративна галузь права України.

3.1.1.3. Регулятивно-антиделіктні базисноантиделіктні юридичні науки: Трудова (трудова), Де-факто майново-договірна (цивільне) і Де-юре майново-договірна (арбітражне, господарське) галузь права України.

3.1.2. Міжнародні: Антиделіктна (на основі Міжнародного публічного права), Гуманітарна, Де-факто майново-договірна (на основі Міжнародного публічного права) і Де-юре майново-договірна (на основі Міжнародного приватного) галузь права.

3.2. Процедурні юридичні науки, на які покладається завдання з розробки правової форми (процедури, порядку) раціонального, ефективного та якісного подолання кожної з груп та видів правопорушень :

3.2.1. Внутрішні:

3.2.1.1. Полінауковий напрям: Теорологія антиделіктних відомостей (теорія доказів).

3.2.1.2. Супутня моноантиделіктна процедурна юридична наука: Конституційне судочинство України замість існуючих процедурних законів Про Конституційний суд України і Кодекс адміністративного судочинства України, а також Регламенту Конституційного суду України.

3.2.1.3. Моноантиделіктні процедурні юридичні науки: Антикримінальне (кримінальне процесуальне) та Адміністративне (адміністративний процес) судочинство України.

3.2.1.4. Регулятивно-антиделіктні процедурні юридичні науки: Трудове (частково – процедурна частина Кодексу законів про працю, в основному – низка інших дисциплінарних правових актів), Де-факто майново-договірне (цивільне процесуальне) і Де-юре майново-договірне (арбітражне процесуальне, господарське процесуальне) судочинство України.

3.2.1.5. Додаткові процедурні юридичні науки: Ордістичне (процедурна частина теорії ОРД), Виправно-трудове (кримінально-виконавче) і Виконавче (низка виконавчих правових актів за іншим судочинством, ніж антикримінальне) судочинство України.

3.2.2. Міжнародні: Антикримінальне, Ордістичне, Де-факто майново-договірне і Де-юре майново-договірне судочинство.

3.3. Методичні юридичні науки, завдання яких полягає в розробці складових частин гласної (криміналістичної) і негласної (ордістичної) методики (технічних засобів, загальних правил поведінки з ними; тактичних прийомів проведення практичних дій; методичних рекомендацій з проведення кожної зі стадій такого подолання) подолання правопорушень:

3.3.1. *Мононауки*: Криміналістика, Ордістика (методична частина теорії ОРД).

3.3.2. *Полінауки*: Деліктологія (кримінологія), Юридична медицина (судова медицина), Юридична психіатрія (судова психіатрія), Юридична бухгалтерія (судова бухгалтерія), Юридична статистика (судова статистика), Юридична кібернетика (судова кібернетика) та ін.

3.3.3. *Полінаукові напрями*: Юридична експертологія (судова експертологія), Юридична одорологія (криміналістична одорологія), Юридична мікрооб'єктологія (криміналістична, судова мікрооб'єктологія) та ін.

Варто звернутися й до однієї із останніх варіацій запропонованої цими ж авторами інноваційної класифікації юридичних наук у контексті першого базисного основного гіперзавдання юриспруденції, фактично - правотворчої і правозастосовчої діяльності чи правології [1, с. 55], що у лаконічній формі доцільно представити таким чином: 1. Правові юридичні науки (базисноантиделіктні юридичні науки, процедурні юридичні науки, регулятивні юридичні науки; у відомому аспекті – теорологічні юридичні науки), основним «науковим продуктом» яких має стати врешті-решт розробка відповідного кодифікованого правового акта (кодексу). 2. Неправові юридичні науки (методичні юридичні науки; у відомому аспекті – теорологічні юридичні науки), завдання яких вже знаходяться у контексті лише антиделіктних задач юридичної діяльності, а у контексті другого базисного основного гіперзавдання юриспруденції

(антиделіктної діяльності чи антиделіктології), на: 1. Антиделіктні юридичні науки (базисноантиделіктні юридичні науки, процедурні юридичні науки, методичні юридичні науки; у відомому аспекті – теорологічні юридичні науки). 2. Безделіктні юридичні науки (регулятивні юридичні науки; у відомому аспекті – теорологічні юридичні науки).

Таким чином, інноваційна сутність і наукова природа традиційного Міжнародного гуманітарного права полягає в докорінному його трансформуванні у таку базисноантиделіктну правову юридичну науку, як Міжнародна гуманітарна галузь права, що як будь-які інші міжнародні галузі права є проявом волі фактично найсильнішої держави чи групи держав, які принаймні і будь-які чинні норми тієї чи іншої галузі права будуть тлумачити на свою користь, у той час як норми будь-якої національної галузі права хоча б концептуально відображають волю виборців, трансформовану через діяльність парламенту, що приймає такого роду правові акти держави.

Більш того, традиційне Міжнародне гуманітарне право фактично визнає війни, що вбивають тисячі та мільйони людей, формально легітимними, що і є найбільш смертоносним проявом колективного егоїзму людини, що стоїть на заваді квітучого майбутнього Людства згідно розробленої О. А.Кириченком [1, с. 22-23; 2, с. 22-23; та ін.] наступної редакції стислого розуміння мегагенезису еволюції цивілізації людства і юриспруденції (правології, антиделіктології) як основи правової держави гуманізму: а) гіперепоха зародження і розвитку доприматного базису еволюції людської цивілізації, від близько 4,1 млрд. р.т. і до 100 млн. р.т., появи життя на планеті Земля і до виділення приматів із класу ссавців; б) макроепоха зародження і розвитку приматного базису еволюції людської цивілізації, від 100 млн. р.т. і до початку близько 20 млн. р.т. еволюційного розвитку людини і антропоморфних мавп; в) епоха квазілюдської цивілізації, від біля 20 млн. р.т. і до появи біля 200 тис. р.т. *homo sapiens*, людини розумної – кроманьйонця; г) епоха паралюдської цивілізації із одночасним зародженням і розвитком юриспруденції як неписаних морально-релігійних звичаїв (канонів) - системи певних правил поведінки та покарань за їх порушення, від 200 тис. р.т. і до кінця 4 ст. до н.е. - II-I ст. до н.е. появи перших держав : цивілізації шумерів на березі Євфрату в Месопотамії та ін. і неписаних морально-релігійних звичаїв; д) епоха доіндустріальної людської цивілізації та зародження і розвиток юриспруденції як писаних морально-релігійних канонів, від кінця 4 ст. до н.е. - II-I ст. до н.е. і до винаходу у 1698 р. парової машини і появи писаних морально-релігійних канонів: Ветхій завіт, Коран, Палійський Канон та ін. є) епоха індустріальної людської цивілізації із появою дещо раніше світських правових актів, що забезпечували правове регулювання суспільних відносин в необхідному напрямку та передбачало відповідні засоби подолання порушень цього регулювання і порядок відновлення порушеного правового статусу потерпілого, із наступним формуванням базисних спеціальностей юриспруденції – Правознавство та Правоохоронна діяльність, від 1698 р. і до 70-х років 20 ст., принципової можливості реалізувати власне людський рівень задоволення споживчих потреб кожним представником людського населення

світу та появи значно раніше світських кодифікованих правових актів: Кодексу Хаммурапі у Стародавньому Вавилоні, Дигестів Юстиніана фактично Римської імперії та ін.; та початку формування базисних спеціальностей юриспруденції – Правознавство та Правоохоронна діяльність; ж) епоха еголюдської цивілізації із одночасним завершенням формування Правознавства і Правоохоронної діяльності в базисні спеціальності юриспруденції та їх докорінним реформуванням в Правологію (спеціаліст - праволог, діяльність – правологічна: правотворча, правозастосовча) та Антиделіктологію (спеціаліст - антиделіктолог, діяльність – антиделіктологічна) у вигляді наявних та надто широко оприлюднених вже на цей час понад 300 інновацій наукової школи юриспруденції професора Аланкіра як належної доктринальної, проектної законодавчої та іншої прикладної основи розбудови правової держави гуманізму, від 70-х років 20 ст. і до остаточного припинення безконтрольного і фактичного суспільного керування тваринними і власне людськими інстинктами (індивідуальним егоїзмом, колективним егоїзмом у формі релігії і націоналізму); з) епоха де-факто людської цивілізації, від остаточного припинення суспільного керування вказаними власне людськими інстинктами і до появи у майбутньому будь-яких інших суто об'єктивних критеріїв такого генезису.

Проте логічно власне позитивне завершення епохи еголюдської цивілізації виглядає надто проблематичним, ще дуже далеким, поки-що з урахуванням існуючих реалій людського буття – й навіть фантастичним, а може й взагалі є недосяжним [1, с. 20-21]. Адже ж можливості людини нібито як власне розумної людини позбавитися вказаних базисних проявів інстинктів, особливо зараз, коли ці прояви навпаки мають не абиякий ріст, виглядають надто лякаючими [1, с.21].

Більш того, є достатньо обґрунтовані побоювання того, що мегагенезис еволюції людської цивілізації може припинитися на стадії епохи еголюдської цивілізації за вини самого людства, яке на основі суто егоїзму і, головне, фактичної відсутності притаманному власне людині найвищого суто цивілізаційного рівня розуму зруйнує само себе в ядерній чи іншій аналогічній гіперсмертоносній світовій війні [1, с. 21]. І для розбудови у всіх без винятку країнах світу власне гуманістичних суспільств та, як безумовно необхідного супутнього результату, - й правових держав, вбачається, «усі необхідні ресурси... вже є, залишилося тільки довести, що ми насправді заслуговуємо назви розумної істоти» [3, с. 447].

Список використаних джерел:

1. Кириченко О. А. Базові інновації антиделіктології: монографія. Київ: Видавець Назаров О. А., 2025. 2916 с.
2. Кириченко О. А. Інноваційний базис антиделіктної діяльності: підручник для магістрів спеціальності 081 Право. Частина 1: Основна частина. Київ: Видавець Назаров О.А., 2025. 436 с.
3. Огінова І. О., Пахомов О. Є. Теорія еволюції (системний розвиток життя на Землі): підручник. Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2011. 540 с.